II. За способами, що застосовуються:

1. Нормативна мотивація.
2. Примусова мотивація.
3. Стимулювання.

III. За джерелами виникнення мотивів.

1. Внутрішня мотивація.
2. Зовнішня мотивація.

IV. За спрямованістю на досягнення цілей:

1. Позитивна мотивація, сприяє ефективному досягненню цілей.
2. Негативна мотивація, що перешкоджає досягненню цілей.

Сьогодні українські підприємства недостатньо використовуються інструменти підвищення мотивації працівників, що пов'язано з високим рівнем безробіття. Більшість підприємств роблять основний акцент на маніпулюванні заробітною платнею: підвищуючи або знижуючи її залежно від кон'юнктури ринку праці. Тільки великі підприємства сьогодні, приймаючи на роботу, пропонують фахівцям високого рівня не тільки високу зарплату, але і щедрий соціальний пакет, що покриває частину важливих витрат життєдіяльності людини.

Одержано 20.04.2017

*

УДК 343.9(477)

Марина Василівна Фоменко,
ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: http://orcid.org/0000-0002-6606-5769

ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ПІДСТАВИ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК, ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ, ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (СТ. 170 КК УКРАЇНИ)

Відповідно до Конституції України громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. Право на свободу об'єднання є невід'ємним

правом людини. Об'єднання громадян (політичні партії, громадські організації) відіграють важливу роль у розбудові правової, соціальної держави. Тож їх належна правова охорона є однією з базових умова прогресивного поступу українського суспільства в цілому. В структурі існуючих правових гарантій належної реалізації права громадян на об'єднання чільне місце посідає кримінально-правова норма, зафіксована у ст. 170 КК України. Втім, й досі серед вчених немає єдності думок щодо доцільності існування останньої в структурі кримінального закону. З огляду на це, якісне обґрунтування принципів криміналізації постає важливою науково-практичною задачею.

Принагідно зауважимо, що необхідність кримінально-правової заборони перешкоджання законній діяльності профспілок, політичних партій та громадських організацій випливає з міжнародно-правових зобов'язань України у сфері охорони й захисту трудових, політичних та громадянських прав. Такі зобов'язки випливають з низки міжнародних нормативно-правових актів. Серед них варто назвати такі:

1) *Загальна декларація прав людини* від 10.12.1948, ст. 20 якої проголошує, що кожна людина має право на свободу мирних зборів і асоціацій. Ця норма покладає на держави, які ратифікували декларацію, всемірно сприяти (в тому числі й через належну правову охорону) реалізації права людей на асоціації у найбільш широкому їх розумінні. Не є виключенням й такі форми об'єднань як професійні спілки, політичні партії та громадські організації, які, як нами були вище визначено, є одними з наріжних інституцій у процесі формування та функціонування громадянського суспільства, правової, демократичної держави.

Крім того, ч. 1 ст. 23 Декларації встановлює, що кожна людина має право на справедливі і сприятливі умови праці. Відомо ж, що профспілки ж виконують важливу роль у забезпеченні цього права. Саме тому у ч. 4 цієї статті йдеться про те, що кожна людина має право створювати професійні спілки і входити до професійних спілок для захисту своїх інтересів. Цілком зрозуміло, що сама лише наявність профспілки не є визначальною для захисту трудових прав людини. Визначальним є її нормальна діяльність, що виключає незаконне перешкоджання;

2) *Міжнародний пакт ООН про громадянські і політичні права* від 16.12.1966, ч. 1 ст. 2 якого встановлює, що кожна дер-

жава, яка бере участь у цьому Пакті, зобов'язується поважати і забезпечувати всім перебуваючим у межах її території та під її юрисдикцією особам права, визнані в цьому Пакті, без будь-якої різниці щодо раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження чи іншої обставини. Відповідно до ч. 1 ст. 22 кожна людина має право на свободу асоціації з іншими, включаючи право створювати профспілки і вступати до них для захисту своїх інтересів. Стаття 26 окремо встановлює, що всякого роду дискримінація повинна бути заборонена законом, і закон повинен гарантувати всім особам рівний і ефективний захист проти дискримінації. Ці правові положення є важливим фактором протидії дискримінації за будь-якою ознакою та підтримання визнаних Декларацією рівних прав людини. Це ж стосується, зокрема, і політичних, громадянських, трудових прав. Необхідність виконання Україною своїх міжнародних зобов'язань за цими нормами вимагає формування належних правових механізмів забезпечення та прав людини на асоціації та захисту від дискримінації, в тому числі й за політичною ознакою, чи-то характером, спрямованістю громадянської активності.

В цьому сенсі, наявність кримінально-правової заборони перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій та громадських організацій видається цілком закономірним і таким, що випливає із зобов'язань України за Міжнародним пактом ООН про громадянські і політичні права. Саме кримінально-правова охорона суспільних відносин, що формуються у сфері реалізації цих прав, є важливим елементом утвердження України як повноправного і цивілізованого члена міжнародної спільноти;

3) *Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права* від 16.12.1966. Частина 1 ст. 8 цього документа передбачає, що держави зобов'язуються забезпечити: а) право кожної людини створювати для здійснення і захисту своїх економічних та соціальних інтересів професійні спілки і вступати до них на свій вибір при єдиній умові додержання правил відповідної організації; б) *право професійних спілок функціонувати безперешкодно* (курсив наш. – *М. Ф.*) без будь-яких обмежень, крім тих, які передбачаються законом і які є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах державної безпеки чи громад-

ського порядку або для захисту прав і свобод інших. Відтак держави, що ратифікували цей Пакт, серед яких і Україна, взяли на себе зобов'язання щодо забезпечення безперешкодного функціонування професійних спілок. Виконання цього зобов'язання має комплексний характер та окрім організаційно-правових аспектів передбачає й охоронний – кримінально-правовий;

4) *Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод* від 04.11.1950 є регіональним, європейським, міжнародно-правовим актом, що відіграє важливу роль у реалізації правових стандартів у сфері прав людини, зокрема через інститут громадянських і політичних асоціацій. Так, серед іншого у ст. 11 цього документу встановлено, що кожен має право на свободу об'єднання з іншими особами, включаючи право створювати профспілки та вступати до них для захисту своїх інтересів. Це – загальна норма, спрямована на орієнтування національних правових систем та посилення механізмів утвердження й сприяння розвитку об'єднань громадян, в тому числі й профспілок. Зауважимо, що неурядові форми асоціацій розглядаються міжнародним правом в числі засадничих, основоположних чинників розбудови громадянського суспільства, демократичного політичного режиму. Тому й кримінально-правова охорона зазначених чинників соціогенезу видається цілком обґрунтованою та затребуваною, принаймні у країнах транзитивного типу.

Окремо варто наголосити на тому, що перешкоджання діяльності профспілок, політичних партій, громадських організацій в більшості випадків є по суті дискримінацією за тією чи іншою ознакою, за якою вказані суб'єкти себе змістовно ідентифікують (політична ідеологія, напрям діяльності тощо). У зв'язку з цим важливо також звернути увагу й на ст. 14 Конвенції. У відповідності до неї користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене *без дискримінації* за будь-якою ознакою, в *тому числі політичних чи інших переконань*, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою (курсив наш. – *М. Ф.*). Викладена норма змістовно і функціонально перекликається з відповідними, зазначеними вище, положеннями Міжнародного пакту ООН про громадянські і політичні права від 16.12.1966, що звільняє нас від необхідності їх аналізу. В той же час,

не зайвим буде ще раз акцентувати на тому, що невід'ємною складовою антидикримінаційної політики будь-якої держави є політика кримінально-правова, що дозволяє стверджувати про обґрунтованість криміналізації діянь, передбачених ст. 170 КК України;

5) *Конвенція Міжнародної організації праці щодо свободи асоціацій і захисту прав на організацію* від 09.07.1948 № 87 доповнює систему міжнародно-правових гарантій вільної від будь-якого незаконного впливу діяльності професійних спілок. Зокрема у ст. 3 Конвенції встановлено, що державна влада утримується від будь-якого втручання, здатного обмежити це право або перешкодити його законному здійсненню (ст. 3). Крім того, відповідно до ст. 11 цієї Конвенції кожний член Міжнародної організації праці, для якого ця Конвенція набула чинності, зобов'язується вжити всіх потрібних і відповідних заходів, щоб гарантувати працівникам і роботодавцям вільне здійснення права на організацію. Україна, як член Міжнародної організації праці, має забезпечувати всебічну реалізацію положень аналізованої Конвенції, в тому числі й в частині свободи асоціацій працівників. У зв'язку з цим, кримінально-правову заборону перешкоджання законній діяльності профспілок слід визнати обґрунтованою та такою, що випливає з міжнародно-правових зобов'язань нашої держави.

Одержано 19.04.2017

*

УДК 342.951

Аліна Миколаївна Чорна,
доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;
ORCID: http://orcid.org/0000-0003-0519-7300

МЕХАНІСТИЧНИЙ ТИП ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ СТРУКТУР

Механістичному типу організаційно-управлінських структур (його ще часто йменують називають ієрархічними, бюрократичними, формальними, традиційними, класичними), властива наявність жорсткого ієрархічного розподілу влади, формалізація правил та процедур, глибока спеціалізація, чіткий розподіл повноважень централізоване прийняттям рішень. Вони функціону-